

Posavske povesti.

II. Kamen na cesti.

ri Kopačevih spet koljejo.

Kaj?

I no, drva.

Kaj pa je to posebnega?

Seveda, pri vas ni to nič posebnega, vsako zimo imate drvarnico založeno z drvmi, a pri Kopačevih ste poleg tnala redkokdaj videli kakšno butarico ali polence.

Vsak dan so v mesecu novembru Kopačeva mati hodili na cesto čakati, če bi kdo mimo pripeljal drva na prodaj.

Dobnikar s Topola je poprej vsako sredo ali soboto vozil butare v mesto. Tudi pri Kopačevih se je večkrat ustavil:

»Koliko jih hočete, mati?»

»Ja, hotela bi vse, a vzeti jih smem le deset, ker ni denarja.«

Dobnikar jih je vrgel z voza deset, včasih pa tudi samo po sedem ali po pet, kakor je velela drvarnica? — ne, kolikor je mogla utrpeti denarnica Kopačeve matere.

Sedaj pa že mesec dni ni bilo Dobnikarja niti na spregled. Pri vojakihi je. Tren jim vozi.

Kopačeva mati pa so ga zastonj hodili čakati na cesto.

Jožek in Jakec sta sicer za sproti nanesla nekaj sušja s hriba, a to je bilo tako tanko in suho, da je na ognju največkrat kar zgorelo, še preden se je posoda ogrela.

»Kaj hočeta s temi limanicami,« so ju zavračali mati, kadar sta se otroka trudila, da bi vnela več ognja. Pa ogenj bi nazadnje še bil, le gorkote ni bilo.

»Mene zebe!« je prihitela Nežica iz sobe pred ognjišče. V obraz in roke je bila vsa višnjeva.

»Pa pojdi k Pečnikovi Manici! Tam imajo toplo, tam se pogreješ,« so ji dejali mati.

Nežika je zbežala k Pečnikovim. Čez par trenutkov je bila že spet doma.

»Manice ni. Je v šoli. Pečnikovi so rekli: Popoldne pridi!«

Popoldne, šele popoldne? O, kaj bo mraza pri Kopačevih še ves dopoldne.

»Mene zebe!« se je tresla Nežica.

Sedla je na ognjišče.

»Pa glej, da se ne užgeš ali da mi lonca ne prevrneš. Te vejice polagoma polagaj na ogenj. Jaz pa stopim tačas k Polenškovim.«

Polenškov oče so ravnokar razpregali konja, ko so jim stopili nasproti Kopačeva mati. Proseče so pogledali v soseda in težko jim je šla prošnja iz ust.

»Oče!... Bi prosila... če ste tako dobri... da bi mi prodali seženj drv.«

Polenškovo poslopje je bilo kroginkrog obdano z bukovimi skladi kakor zidana ograja na pokopališču pri Sv. Andreju.

Polenšku se je zdela Kopačeve matere prošnja predrzna. Nevoljno je pogнал konja v hlev, stopil za njim, se ustavil na pragu in pogledal prosilko:

»Prodal? Tebi? Prodal? Za kaj?«

»Na up!«

»To bo pa dolg up, še daljši kakor večna pot.«

»O božiču dobi naš Jernej letno pastirsko mezdo pri Mrakovih, pa Vam prinesem, takoj Vam prinesem,« so obljubljali Kopačeva mati.

»Kako boš pa potem pri Pečnikovih plačala mleko in pri Žagarju moko?«

Polenšek je vedel za vse dolgove, le za lastni dolg pred Bogom ni nič vedel.

»Oče!... Pa mi jih prodajte vsaj pol sežnja... Otroci mi bodo...«

Kopačevi materi se je zaihtelo.

»Čemerika!« ji je oponašal Polenšek ljubeče materinske solze; »Polenška poznaš samo pozimi, poleti pa ga ne vidiš, ne ti, ne tvoji otroci. Povsod hodiš po dninah, le k nam te ni.«

»K Pečnikovim in Žagarjevim smo morali hoditi, da smo poravnali star dolg.«

»In sedaj hočeš ta dolg prenesti k nam?« se je razhudil Polenšek in stopil v hlev, da priveže konja k jaslím.

Kopačeva mati so željno in žalostno pogledali po dolgih in visokih bukovih skladih.

»Bog je dal, da je vzrastlo in se nasekalo toliko drvâ, in vendar mora prezebatí toliko otrok.«

V težkih mislih so Kopačeva mati odhajali proti domu. Pa je tako prišlo, da so se na cesti spotaknili ob kamen in se opotekli.

To opotekanje je videl Polenšek, ki je iz hleva gredoč pogledal po cesti.

»Preveč sem jo ponižal,« je pomislil mož.

V srcu se mu je zbudilo sočutje. Ko ne bi videl žene, kako se je opotekla, se mu ne bi zasmilila. To pa ga je nagnilo, da jo je poklical nazaj.

»Slišiš, Mana? Mana!«

Kopačeva mati so se ozrli.

»Stopi nazaj!«

Sirota je kakor psiček, zapodi ga in spet pokličí, in vdano ti priteče nazaj.

Kopačeva mati so spet stali pred Polenškom.

»Kaj bo, oče?«

»Kar mora biti. En seženj jih dam. Ne na up in ne za denar. Pomladi prideš, pa mi jih plačaš z delavnimi rokami.«

Kopačeva mati spet niso mogli govoriti od samega hvaležnega veselja.

Le toliko so rekli: »Bog bo Vaš dolžnik.«

Mati, ki ji je bilo še malo prej tako hudo, da se je je usmilil kamen na cesti, je hitela z lahkim srcem in lahkim korakom domov.

»Otroci! Hvalite Boga! Polenškovi nam pripelejo seženj drvâ. Jih že nakladajo.«

Jakec je od samega veselja vzel Jožku klobuk z glave in mu ga vrgel proti stropu.

»Ála na nože! To jih bomo klali.«

Kancijan.

